Ministerie van Justitie en Veiligheid

Minister van Justitie en Veiligheid

**Ministerie van Justitie en Veiligheid**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.nctv.nl

**Datum**
31 mei 2023

**Ons kenmerk**
4650730

# nota

Beslisnota bij brief inzake toezegging aan het Kamerlid Azarkan (DENK) betreffende onterechte signaleringen

## 1. Aanleiding

In de Kamerbrief van 19 oktober 2022 "*n.a.v. de Argos uitzending 'Een onzichtbare muur' van 29 september 2022*", heeft u toegezegd dat er gesprekken zullen plaatsvinden tussen het ministerie van Justitie en Veiligheid, de politie en het ministerie van Buitenlandse Zaken betreffende de mogelijkheden om bijstand te verlenen aan personen die aangeven onterecht gesignaleerd te staan, en daarvan hinder ondervinden bij het reizen naar het buitenland. Tevens is aangegeven aan het Kamerlid Mutluer (PvdA) om hierin ook een generieke oplossing, zoals witte lijsten te overwegen. Middels deze brief informeert u de Kamer over de uitkomsten van bovengenoemde gesprekken.

Op 5 mei jl. heeft het NRC een artikel gepubliceerd betreffende dit onderwerp met de titel: "*Zonder uitleg werden ze uit de rij geplukt bij de douane. 'jij komt dit land nóóit meer in'*"[1]. Ook Follow the Money heeft op 6 mei een artikel gepubliceerd met de titel: '*Op de Amerikaanse terroristenlijst, zonder te weten waarom*'.[2] Op verzoek van het Kamerlid Omtzigt (Groep Omtzigt) heeft de Vaste commissie van Justitie en Veiligheid u verzocht om een brief naar aanleiding van het laatstgenoemde artikel.

## 2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met verzending van de brief naar de Tweede Kamer.

## 3. Kernpunten

- In deze brief wordt ingegaan op de praktijk van signaleringen en waarborgen die hierbij horen. Ondanks alle waarborgen is het helaas niet uit te sluiten dat personen (nog) onterecht gesignaleerd staan door een buitenlandse-, internationale of Nederlandse instantie.
- Er wordt uitgelegd dat de mogelijke rol van de Nederlandse overheid bij het ondersteunen van personen bij het vermoeden van een onterechte signalering, afhangt van de individuele zaak en altijd maatwerk vereist. In de

[1] Zonder uitleg werden ze uit de rij geplukt bij de douane. 'Jij komt dit land nóóit meer in' - NRC

[2] Op de Amerikaanse terroristenlijst, zonder te weten waarom - Follow the Money - Platform voor onderzoeksjournalistiek (ftm.nl)

brief wordt daarom niet ingegaan op een generieke oplossing, zoals de witte lijsten (voorgesteld door het Kamerlid Mutluer (PvdA)).

- Om te kunnen bepalen of er handelingsperspectief is, is het allereerst belangrijk om de oorsprong van de weigering te achterhalen. Uitgelegd wordt dat in eerste instantie de betrokkene zelf navraag kan doen bij de buitenlandse instantie ter plaatse wanneer hij/zij bij een grensovergang geweigerd wordt. Of bij de diplomatieke vertegenwoordiging van het betreffende land in Nederland wanneer dit land weigert een visum af te geven.
- Vaststellen dat het gaat om een onterechte signalering is zeer complex en vraagt altijd om maatwerk:
    - Wanneer het derde land verklaart dat weigering berust op een signalering door een Nederlandse instantie kan betrokkene zich melden bij de betreffende signalerende instantie, via de daarvoor bestaande reguliere mogelijkheden van de instantie. Wanneer onduidelijk is welke instantie de signalering heeft ingevoerd kan betrokkene een inzageverzoek doen bij de politie.
    - Betrokkene kan een verzoek indienen tot inzage, wijziging of verwijdering van zijn/haar gegevens bij de betreffende signalerende instantie. Bij constatering van een onterechte signalering, kan de instantie overgaan op verwijdering van de Nederlandse signalering en mogelijk vernietiging van gegevens.
    - De uitkomst van een bevraging bij een Nederlandse instantie, bijvoorbeeld een besluit op basis van een inzageverzoek kan betrokkene mogelijk helpen om alsnog toegang te krijgen tot het derde land, maar uiteindelijk is het aan het land in kwestie om een besluit te nemen over het verlenen van toegang tot dat land. Nederland treedt niet in de rechtsorde van andere landen.
    - Er wordt ook aangegeven dat als het om een signalering in de Interpol systemen gaat, betrokkene zich direct kan wenden tot Interpol.
    - Betrokkene kan ook op basis van een nationale rechtsgrond door het derde land zelf zijn gesignaleerd. Wanneer er geen aanwijzingen zijn dat de weigering is gebaseerd op een signalering door een Nederlandse instantie is het handelingsperspectief zeer beperkt. Nederland kan niet in de rechtsorde van andere landen treden.
    - Mocht blijken dat er sprake is van stelselmatige weigering, waarbij meerdere Nederlandse onderdanen op onduidelijke gronden geen toegang wordt verleend door een land, dan kan de Nederlandse overheid, via het ministerie van Buitenlandse Zaken, overwegen om hierover in contact te treden met de autoriteiten van het betreffende land.

## 4. Toelichting

*Achtergrond*

Op 11 juni 2022 heeft Argos het eerste deel van de reeks '*Een onzichtbare muur*' uitgezonden, waarin aandacht wordt besteed aan het mogelijk onterecht signaleren van personen. Naar aanleiding hiervan zijn door het Kamerlid Azarkan (DENK) een set van 69 Kamervragen ingediend die op 6 september 2022 zijn beantwoord (Antwoorden Kamervragen over de NPO Radio 1-uitzending van Argos op zaterdag 11 juni 2022: 'Een onzichtbare muur' en het delen van persoonsgegevens met buitenlandse inlichtingen- en veiligheidsdiensten). Op donderdag 29 september 2022 is hierop een vervolg door Argos uitgezonden.

Tijdens het vragenuur van dinsdag 4 oktober 2022 heeft u vragen van de Kamer naar aanleiding van de uitzending van 29 september 2022 beantwoord. Hierin (en

in het commissiedebat terrorisme/extremisme van 24 november 2022) heeft u aan het Kamerlid Azarkan (DENK) de toezegging gedaan dat uw ministerie, binnen de wettelijke en praktische mogelijkheden, met de politie en het ministerie van Buitenlandse Zaken kijkt of en zo ja, hoe personen nog meer geholpen kunnen worden als blijkt dat er vanuit Nederland geen signalering is gedaan.

Op 19 oktober 2022 is er een kamerbrief verstuurd ingaand op het verzoek van de Kamer voor een schriftelijke reactie op de uitzendingen van Argos. In deze brief wordt uitgelegd waarom maatregelen, zoals signaleringen op personen in informatiesystemen, worden genomen, en welke wettelijke kaders en bijbehorende waarborgen daarvoor gelden.

Ook in de media is er aandacht voor verschillende casussen van vermeende onterechte signaleringen, zoals het artikel van het Parool op 15 april 2023 ("*Nederlandse moslims in problemen door 'onterechte terreurmeldingen': Ik wil mijn vrijheid terug*"[3]), het artikel van NRC 5 mei 2023 ("*Zonder uitleg werden ze uit de rij geplukt bij de douane. 'jij komt dit land nóóit meer in'*") en het artikel van Follow The Money 6 mei 2023 ('*Op de Amerikaanse terroristenlijst, zonder te weten waarom*'). In het artikel van het Parool wordt vermeld dat de Nationale Ombudsman een verkennend onderzoek gaat starten naar CTER-registraties. De Nationale Ombudsman heeft dit onlangs ook bevestigd aan het ministerie.

Op verzoek van het Kamerlid Omtzigt (Groep Omtzigt) heeft de Vaste commissie van Justitie en Veiligheid u op 9 mei 2023 verzocht om een brief naar aanleiding van het artikel in Follow The Money. Tevens is ingestemd met een dertigledendebat over dit onderwerp.

## 5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

[3] Nederlandse moslims in problemen door 'onterechte terreurmeldingen': 'Ik wil mijn vrijheid terug' (parool.nl)